

MUKAVA

kartuttaa lasten tunnetaitoja

Kodin, koulun ja yhteiskunnan kasvatusyhteistyölle etsitään uusia toimintamalleja Agora Centerin koordinoimassa Mukava-hankkeessa. Hankkeen tavoitteena on kehittää lasten sosiaalisia kykyjä ja tunnetaitoja sekä herätellä samalla uudenaista yhteistä vastuuntuntoa.

- Perusideana on kartuttaa koulun sosiaalista pääomaa ja tukea jokaisen lapsen sosioemotionaalista kehitystä entistä paremmin, projektipäällikkö **Leevi Launonen** toteaa. Se ei tapahdu ainoastaan koulun sisällä työskentelevien ihmisten voimin, vaan mukaan on tarkoitus saada myös oppilaiden perheet ja koulun yhteistyökumppanit.

Vaikka sosiaalisten taitojen kehittämistä puhutaan paljon, käytännön toiminta on Launosen mukaan määrittämättömää.

- Hankkeessa on tarkoitus antaa opettajille valmiuksia ohjata lapsi tunnistamaan, nimeämään ja käsittelemään omia tunteitaan paremmin ja tietoisemmin. Koulun arki on täynnä tilanteita, joissa tämän puolen voi ottaa esille, jos vain osaa sen tehdä, Launonen valottaa.

- Suomessa yläasteikäinen nuori on hämmästyttävän paljon henkisesti irti perheestään, tavalla, joka ei ole tyypillinen muissa maissa. Tavoitteena on lisätä aitoa vuorovaikutusta ja yhteyttä myös nuoren ja vanhempien välillä. Suomessa ihannoidaan itsenäisyyttä ja omatoimisuutta, mutta myös tunne-elämän kehitys täytyisi muistaa.

Tukena koko yhteiskunta

Mukava-hankkeessa on mukana paitsi tutkijoita, opettajia ja koululaisia myös kansanedustajia sekä elinkeinoelämän ja järjestöjen edustajia. Yritykset osallistuvat hankkeeseen saadakseen tule-

vaisuudessa työntekijöitä, jotka osaavat tehdä yhteistyötä ja ottaa toiset huomioon.

- Kansanedustajat puolestaan ovat saaneet kyselyitä siitä, mitä he aikovat tehdä yhteiskunnassa olevalle lasten ja nuorten pahoinvoinnille, Launonen kertoo.

Hankkeella onkin vahva yhteiskunnan tuki: sen suojelija on eduskunnan puhemies Riitta Uosukainen ja hallituksen puheenjohtajana toimii opetusministeri Maija Rask. Hallituksessa on mukana myös suurten yritysten ja järjestöjen johtohenkilöitä. Hankkeen eri osaprojekteissa työskentelee psykologian, terveystieteen, kasvatustieteen, varhaiskasvatuksen ja opettajankoulutuksen asiantuntijoita.

"Hyvä elämä on elämistä yhteisössä", projektipäällikkö Leevi Launonen toteaa.

Koulun arki on täynnä tilanteita, joissa lapsi voi oppia tunnistamaan ja käsittelemään tunteitaan. Mukava-hankkeessa etsitään työkaluja tunteiden kehittymisen tukemiseksi.

Kodin ja koulun yhteistyötä

Mukava-hanke muodostuu seitsemästä eri osaprojektista, joista tärkeimpänä Launonen pitää kokonaiskoulupäiväkokeilua. Se on hankkeen runko, johon muut projektit rakentavat sisältöä.

Kokeiluun osallistuvissa kouluissa oppituntien väliin ja loppuun sijoitetaan luokkarajat ylittävää harrastus- ja kerhotoimintaa. Näin lapset eivät joudu olemaan yksin kotona siihen asti kun vanhemmat pääsevät töistä.

- Koulun järjestämä harrastustoiminta tavoittaa kokeilukouluissa myös ne lapset, jotka ehkä muuten jäisivät harrastusten ulkopuolelle, Launonen selvittää.

Esiopetusprojektin tavoitteisiin kuuluvat esimerkiksi yhteistyö vanhempien kanssa sekä lapsen tunne-elämän kehityksen tukeminen tietoisesti eri menetelmiä käyttäen.

- Esiopetuksessa tunne-elämän taitoja on mahdollista opetella multimedian, kuten CD-romien ja satukirjojen avulla, Launonen sanoo.

Myös opettajakoulutusprojekti tähtää vuorovaikutustaitojen lisäämiseen ja kasvatuskumppanuuteen, sillä opettajilla on oppilaan ja perheen kohtaamisessa paljon haasteita. Kodin ja koulun yhteistyö -projektissa luodaan yhteistoiminnalle rakenteita ja ihmisten välille lisää luottamusta.

- Yhteistyöhön liittyen olemme kehittäneet Tietotekniikan tutkimusinstituutin kanssa mobiilisovelluksena sähköisen reissuvihon, Launonen kertoo. Sen on tarkoitus tuoda yksi ratkaisu ongelmaan, jossa lähetetyt viestit, esimerkiksi vanhempainiltauksut, eivät tavoita vanhempia.

Hankkeen puitteissa pyritään myös vaikuttamaan terveystiedon opetussuunnitelmaan niin, että opetuksessa otettaisiin fyysisen terveyden lisäksi esille myös henkisen hyvinvoinnin näkökulma. Nuorten työelämään tutustumisessa eli TET-jaksoissa tavoitteena on saada nuoret arvostamaan työelämässä tarpeellisia sosiaalisia taitoja.

Mukava-hankkeen osaprojektit käynnistyvät lukuvuoden 2002 - 2003 aikana. Monissa projekteissa on jo päästy alkuun: koulun kerhotoimintaa on käynnistetty, koulutusta aloitettu, toimintaryhmiä perustettu, vanhempainiltoja pidetty jne. Mukava-hanketta on tarkoitus jatkaa aina vuoteen 2006 saakka.

ELINA HIETANEN JA
HELENA PULKKINEN
KUVA PIRITTA PESONEN

Nuoria rohkaistaan vapaaehtoistoimintaan

Vapaaehtoistoiminnan kehittäminen kouluissa on yksi keino aktivoida nuoria tekemään asioita yhdessä. Mukava-hankkeen osaprojektissa nuorille tarjotaan virikkeitä ja mahdollisuuksia kokea onnistumisen elämyksiä esimerkiksi toimimalla tukioppilana, auttamalla vanhuksia tai suojelemalla luontoa.

Vapaaehtoistoiminta kehittää nuorten sosiaalisia taitoja monipuolisesti. Tutkimustulosten mukaan vapaaehtoistyö lisää nuorten vastuullisuutta ja empatia-kykyä, sekä antaa uskoa itseen ja omiin mahdollisuuksiin vaikuttaa asioihin. Vapaaehtoistyön parissa toimiessaan nuorelle voi myös herätä kiinnostus yhteiskunnallisiin epäkohtiin, arvoihin ja poliittiseen päätöksentekoon.

Vapaaehtoistoiminnan kehittämisprojektin tavoitteena on yhdistää eri tahoja koulujen kanssa ja luoda pysyvät kanavat konkreettiselle toiminnalle.

- Pilottivaiheessa on kartoitettu vapaaehtoistoiminnan alueellisia yhteistyöverkostoja ja hanke on saanut myönteisen vastaanoton. Mahdollisia yhteistyökumppaneita ovat esimerkiksi sairaanhoitopiiri, nuorisotyö, seurakunta, vanhainkodit ja pelastuslaitos, hankekoordinaattori Tuija Bäck mainitsee.

Vapaaehtoistoiminta on tarkoitus suunnata lähinnä yläasteikäisille nuorille. Bäck korostaa, että jokainen nuori voi vapaaehtoistyön kautta löytää kiinnostavan alueen, jossa voi hyödyntää omia taitojaan. Nuoret voivat esimerkiksi auttaa aikuisia tietokoneen käytössä tai olla mukana vammaisen nuoren harrastustoiminnassa.

Koulun tehtävänä on yhdessä yhteistyötahojen kanssa perehdyttää nuoret vapaaehtoistyön tekemiseen sekä tarjota nuorille ryhmämuotoista työnohjauksellista tukea.

Vapaaehtoistoiminnan liittäminen luonnolliseksi osaksi koulutoimintaa on haasteellinen tehtävä. Tuija Bäck on kuitenkin optimistinen ja uskoo, että nuoret innostuvat asiasta, jos heille tarjotaan kiinnostavia ja vaihtoehtoisia tapoja tehdä vapaaehtoistyötä.

Käytännössä vapaaehtoistoiminta näkyisi myös merkintänä todistuksessa ja siitä voisi olla hyötyä myös jatkokoulutukseen hakeutumisessa.

- TET-jaksojen rinnalla vapaaehtoistoiminta tutustuttaisi nuoria erilaisiin ammattikuviin ja voisi antaa nuorille myös ideoita siitä, mille alalle suuntautua, Tuija Bäck muistuttaa.

SAIJA TAIVALMÄKI JA HANNA-MARI JÄÄSKELÄINEN

SANNA PATJA